

УДК 658.36.76

Сітак І.Л.

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

У статті досліджено проблеми формування організаційно-економічного механізму управління економічною стійкістю промислових підприємств. Розроблено теоретичні засади формування організаційно-економічного механізму управління економічною стійкістю промислових підприємств.

Ключові слова: економічна стійкість, організаційно-економічний механізм економічної стійкості.

Sitak I.

MECHANISM OF ECONOMIC STABILITY OF COMPANIES

The problems of forming organizational and economic mechanism for managing economic stability of the industrial enterprises have been examined in the thesis. Theoretical fundamentals of forming the organizational and economic mechanism for managing economic stability of the industrial enterprises have been developed.

Key words: economic stability, organizational and economic mechanism of economical stability.

Ситак И.Л.

МЕХАНІЗМ ОБЕСПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧЕСКОЇ УСТОЙЧИВОСТІ ПІДПРИЯТІЙ

В статье исследованы проблемы формирования организационно-экономического механизма управления экономической устойчивостью промышленных предприятий. Разработаны теоретические основы формирования организационно-экономического механизма управления экономической устойчивостью промышленных предприятий.

Ключевые слова: экономическая устойчивость, организационно-экономический механизм экономической устойчивости.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Функціонування промислових підприємств різноманітних організаційних форм, які являють собою складні соціально-економічні системи, за умов побудови ринкових відносин і наявності різних способів конкурентної боротьби характеризується появою нових відносин, завдань та форм роботи. На

Sitak I.L.

сучасному етапі фінансове управління, як правило, має реактивну форму. Внаслідок цього виникають протиріччя між елементами фінансової рівноваги та рівнем економічного розвитку підприємства. Разом з тим динамічність середовища функціонування підприємств обумовлює зміни умов господарювання, які впливають на їх фінансово-економічну стійкість і темпи економічного зростання. Тому вирішення питань обґрунтування шляхів підвищення економічної стійкості суб'єктів господарювання у довгостроковому періоді, пов'язаних із глибокою зміною організаційно-економічного механізму управління набувають особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Для формування організаційно-економічного механізму забезпечення економічної стійкості підприємств вкрай важливими є дослідження вчених з питань стійкості підприємств та її інформаційно-аналітичного забезпечення, серед яких: І.Ансоф, Ю.Брігхем, Р.Брейлі, Дж.Ван Хорн, П.Друкер, К.Друрі, Б.Коласс, С.Майєрс, М.Міллер, Д.Хан, И.Шумпетер; вітчизняні і російські вчені: О.Амоша, І.Александров, О.Барановський, І.Бланк, І.Богата, А.Воронкова, А.Грязнова, М.Кизим, М.Єрмошенко, А.Козаченко, М.Крейніна, Я.Крупка, С.Науменкова, В.Мищенко, К.Павлюк, А.Подцерьогін, Г.Поляк, О.Пушкар, В.Стоянова, В.Суторміна, В.Терьохін.

Проте роботи із зазначених проблем сьогодні ще не охоплюють весь комплекс питань, які виникають у нових умовах трансформації форм і методів господарювання. Зокрема, сучасна вітчизняна та російська економічна думка з питань стратегічного фінансового управління в основному розглядає організаційні питання формування окремих стратегій розвитку та їх інформаційного забезпечення, в меншій мірі торкаючись таких важливих питань, як процедури та організаційно-методичні аспекти розробки фінансової стратегії стратегічна діагностика потенціалу фінансово-економічної стійкості; вибір альтернатив фінансової стратегії та механізм контролінгу її реалізації; процедури прогнозування сталого розвитку підприємства на основі його стратегічної вартості. Отже, вирішення питань із формування організаційно-економічного механізму забезпечення економічної стійкості підприємства потребує подальших досліджень.

Цілі статті. Метою статті є наукове обґрунтування теоретичних основ економічної стійкості промислових підприємств, розробка організаційно-економічного механізму управління економічною стійкістю.

Викладення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Економічна

стійкість є однією із найважливіших характеристик господарської діяльності підприємств будь-якої галузі промисловості й визначається як зовнішніми, так і внутрішніми факторами [1]. Серед внутрішніх факторів найбільше впливають на рівень економічної стійкості: мотивація та продуктивність праці, технологічні процеси, інноваційні процеси, ритмічність виробництва, якість управління.

Аналіз теоретичного матеріалу у сфері управління економічною стійкістю промислових підприємств показав, що існує два основних підходи до визначення суті поняття «економічна стійкість»: середовищний і фінансовий [2]. При цьому при середовищному підході не враховуються внутрішні фактори економічної стійкості, а при фінансовому підході економічна стійкість ототожнюється з економічною ефективністю. Таким чином, постає необхідність орієнтації на ресурсно-функціональний підхід до визначення суті економічної стійкості.

На основі визначення суті економічної стійкості розроблено модель процесу управління економічною стійкістю промислового підприємства (рис. 1).

Це дає змогу поглибити дане поняття і запропонувати визначення процесу управління економічною стійкістю підприємств як постійний цілеспрямований вплив суб'єкта управління на об'єкт управління (технічну, технологічну, економічну, організаційну і соціальну системи) для використання потенціалу підприємств із метою забезпечення оптимальних або заданих параметрів економічної стійкості протягом життєвого циклу їх функціонування.

Аналіз роботи промислових підприємств показав, що управління виробництвом в основному зводиться до реакції на негативні зміни у внутрішньому і зовнішньому середовищі. У зв'язку із цим доцільно впровадити у практику управління систему економічного прогнозування діяльності підприємства. Для розв'язання задач і функцій економічного прогнозування слід застосовувати комплекс економіко-математичних моделей, що можуть слугувати складовою частиною системи методичного забезпечення прогнозування, а також основою системи випереджувального контролю та моніторингу зовнішнього оточення. З урахуванням теоретичних положень щодо забезпечення економічної стійкості запропоновано організаційно-економічний механізм управління економічною стійкістю промислових підприємств.

Цей механізм включає: стратегію та службу забезпечення (рис. 2), функціональний механізм управління економічною стійкістю, тимчасові організаційні структури, регламентні системи.

Рис. 1. Модель процесу управління економічною стійкістю підприємства

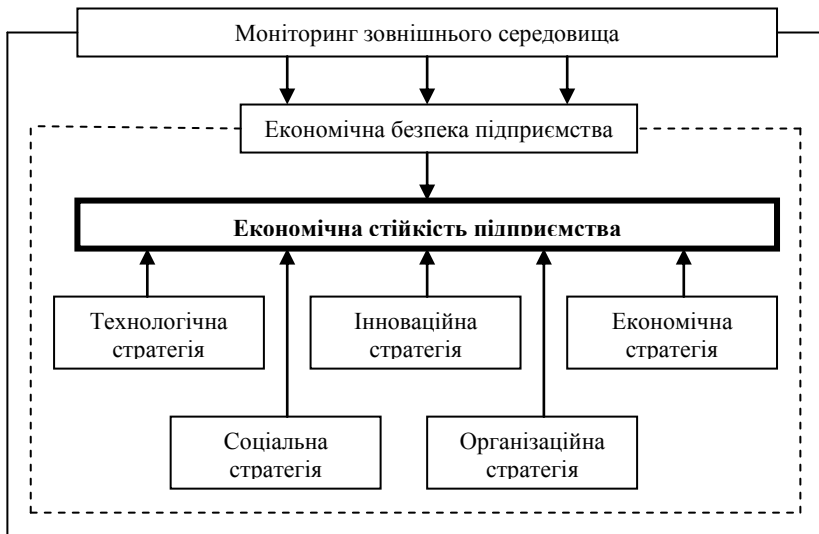

Рис. 2. Стратегічне забезпечення економічної стійкості підприємства

Формування механізму забезпечення економічної стійкості підприємств припускає внесення суттєвих змін до цілей, функцій та організаційної структури існуючої системи управління підприємствами [3]. У зв'язку із цим пропонується паралельно з діючою організаційною структурою підприємства створення тимчасових організаційних структур, які підпорядковані власникам підприємства. Особливості та можливості формування даного підрозділу визначаються масштабом, характером та функціями механізму забезпечення довгострокової економічної стійкості підприємств. Тимчасова організаційна структура складається із координаційної та робочих груп, які здійснюють управління продуктивністю, використанням календарного і робочого часу, ритмічністю виробництва, інноваційним процесом.

Розроблений механізм забезпечення довгострокової економічної стійкості має ієрархічну структуру. Послідовна схема дії дає змогу забезпечити довгострокову економічну стійкість підприємства.

Висновки. Сучасна практика господарювання та управління виробництвом в основному зводиться до реакції на негативні зміни в ньому і зовнішньому середовищі. У зв'язку із цим, запропоновано впровадити у практику управління систему економічного прогнозування діяльності підприємств. Розроблено організаційно-економічний механізм управління економічною стійкістю промислових підприємств. Цей механізм включає: модель процесу управління, службу стратегічного

забезпечення, систему елементів механізму управління, функціональний механізм управління, тимчасові організаційні структури, регламентні системи управління продуктивністю, інноваційним процесом, ритмічністю виробництва, економічною стійкістю. Подальший розвиток промислових підприємств забезпечується передусім конкурентоспроможністю інноваційного потенціалу і здатністю трансформувати його у позитивний комерційний результат. У зв'язку із цим проблематика інноваційного забезпечення економічної стійкості промислових підприємств потребує подальших наукових розробок та обґрунтування методичних і прикладних рекомендацій щодо підвищення ефективності інновацій.

1. Шершньова З.Є., Оборська С.В. Стратегічне управління / З.Є. Шершньова, С.В.Оборська. – К.: КНЕУ, 1999. – 384 с.
2. Кроленко М. С. Система показників економічної стійкості промислового підприємства / М.С.Кроленко // Економічний вісник Донбасу 2011. – № 3 (25) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Evd/2011_3/35.pdf.
3. Махонько Г. А. Економічна стійкість підприємств видавничо-поліграфічної галузі: підходи до оцінювання / Г.А.Махонько // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2009_1/Mokhonko_109.htm.
4. Шандова Н. В Оцінка загальної стійкості розвитку промислового підприємства / Н.В.Шандова // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 9. – С. 169–173.